

April 2012

49ste JAARGANG
No. 1

NATZWEILER BERICHTEN

VAN DE

"STICHTING VRIENDENKRING VAN OUD-NATZWEILERS"

=====
BESTUUR

Voorzitter: Ernst Sillem
Ferma Landra 1262, Chemin de Landra
84210 Pernes les Fontaines, Frankrijk

Secretaris: R. Schutrup
Burg. Wijnaendtslaan 15
3042 CA Rotterdam
Tel: 010 - 4622384

**Secretaris buitenland/
Vice-voorzitter:** Mr P.J.Ph. Dietz de Loos
Postbus 453
2240 AL WASSENAAR
Tel: 070 - 5129263

Penningmeester: M.J. de Loos
Eosstraat 5-3
1076 DK Amsterdam
Tel.: 020-6629822/Mob: 06-51803406
e-mail: marjolijndeloos@gmail.com

Financieel adviseur: R. Bakels
Koningin Emmalaan 9b
1405 CJ Bussum
Tel: 035 - 6936733

Bankrekening stichting: ING 394148

Redactie: N. Planjer & M. de Loos
P/a Mient 42
2564 KP DEN HAAG
Tel: 070-3606796
E-mail: nplanjer@hotmail.com

INDEX

	Pag.
1. Bestuur	1
2. Index	2
3. Van de Redactie	3
4. Mededelingen:	
a. bedankjes	4
b. familieberichten	4
c. overige	4
6. “Het Gedicht” herdenking 4/5 mei	6
7. Oproep Ate Faber	9
8. Memoires Wijnand Peters	10
9. Oproep Jacobus Akkerman	19
10. Jaarlijkse herdenkingsreis	21
11. Geboortedata oud-Natzweilers	22
12. Jaarlijkse evenementenkalender	23
13. Staatsbezoek Luxemburg	26
14. Van de Penningmeester	27
15. De Giroloterij & vfonds	27
16. Boekbespreking	28
17. Stichting Cogis	29
18. Colofon	30

VAN DE REDACTIE

Het bestuur van de Vriendenkring Oud-Natzweilers heeft de volgende verklaring mede ondertekend:

De onderstaande stichtingen maken uitdrukkelijk bezwaar tegen de komst van de Duitse President Gauck naar Nederland ter gelegenheid van de bevrijdingsviering op 5 mei a.s. en het houden van een voordracht, zolang de oud SS-er Klaas Carel Faber niet door Duitsland aan Nederland is uitgeleverd.

Faber verloor door toetreding tot de Waffen SS het Nederlanderschap en verkreeg op grond van, het "Erlass des Führers" van 1943, het Duitse staatsburgerschap. Faber, nummer 3 op de lijst van het Wiesenthal Centrum van de meest gezochte personen, werd in Nederland na de bevrijding ter dood veroordeeld en ontvluchtte naar Duitsland, alwaar Duitsland kennelijk het besluit van Hitler respecteert.

De onderstaande organisaties vinden het onbegrijpelijk dat de President van Duitsland enerzijds het "Erlass des Führers" van Hitler respecteert, door te weigeren Faber aan Nederland uit te doen leveren, en anderzijds door in Nederland een voordracht ter gelegenheid van de bevrijding willen houden.

Faber dient eerst uitgeleverd te worden aan Nederland om zijn straf alhier uit te zitten alvorens de President van Duitsland in Nederland op herdenkingen of bevrijdingsfeesten mag verschijnen, nu zijn voordracht in het licht van het voorgaande niet geloofwaardig kan zijn.

Stichting Vriendenkring oud-Natzweilers
Comité International de Dachau
Stichting Nederlands Dachau Comité
Stichting Vriendenkring Mauthausen

Apeldoorn, april 2012.

MEDEDELINGEN:

a. bedankjes

b. familieberichten

De redactie ontving het bericht dat **Matthijs Bovenlander** op 14 maart 2012 op 87-jarige leeftijd is overleden. Het afscheid heeft maandag 19 maart plaatsgevonden in Rotterdam. Namens de Vriendenkring wensen wij de familie, vrienden en kennissen veel sterkte toe in de komende periode.

Van Paul Ritter ontvingen wij het droeve bericht dat de zus van Janus Ritter, **Tine Ritter**, op 91-jarige leeftijd is overleden. De plechtigheid heeft in Delft plaatsgevonden. Wij wensen Paul en zijn familie veel sterkte met het verwerken van dit verlies.

Op 26 januari 2012 is **Cornelia Pieternellea Adriaene Merk – Daane** overleden, weduwe van Johannes Merk. Het afscheid heeft in besloten kring plaatsgevonden. Wij wensen familie, vrienden en kennissen veel sterkte toe met het dragen van dit verlies.

c. overige

Via **Daisy van Dedem** kregen we de melding dat de Dachaureis in 2012 helaas geen doorgang kan vinden vanwege te weinig aanmeldingen.

Op 3 mei vindt in de Nieuwe Kerk in Amsterdam de wereldpremière plaats van **Het Requiem voor Auschwitz**. Dit is een muziekstuk van Roger Moreno Rathgeb, een Nederlandse Sinto. Hij schreef het Requiem voor Auschwitz om alle slachtoffers van de nazi's te herdenken. De NOS neemt het concert op, om het in zijn geheel op 4 mei uit te zenden. In Tilburg wordt het requiem op 4 mei opnieuw uitgevoerd. Later dit jaar volgen uitvoeringen in verschillende Europese (hoofd)steden. Voor meer informatie kunt u kijken op: www.requiemforauschwitz.eu of kunt u contact op nemen met Tom Helmer, Requiem voor Auschwitz, tel 06-42271535.

Schrijver **Frank Westerman** houdt in 2012 de 4 mei-lezing *Daden van licht kaliber* tijdens de herdenkingsbijeenkomst in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. Deze bijeenkomst gaat vooraf aan de Nationale Herdenking op de Dam. Voor meer informatie en beeldmateriaal kunt u contact opnemen met het Nationaal Comité 4 en 5 mei, Simon Jacobus, 020 7183511 of 06 46386942, Internet: www.4en5mei.nl.

De laatste sticker die de route aangeeft van het **Westerborkpad** werd vrijdag 27 januari geplakt op een nieuwe bijzondere markering op het terrein van kamp Westerbork. Daarmee is het Westerborkpad geopend en start voor Herinneringscentrum Kamp Westerbork een nieuw groot project: het zichtbaar maken van de spoorlijn waarmee Joodse gevangenen vanaf 1942 kamp Westerbork binnenkwamen.

Rectificatie – in de Natzweilerberichten van december 2012 stond dat **Philip Oprel** zijn 65-jarige huwelijk in Huizen vierde, dit moet echter zijn Vlaardingen. De burgemeester van Vlaardingen, de heer Tjerk Bruinsma, was bij deze viering aanwezig. Wij danken de heer Hans van Ekelenburg, secretaris van Vereniging Kinderen van Verzetsdeelnemers 1940 – 1945 hartelijk voor deze informatie.

Een groep vrijwilligers van **Nationaal Monument Kamp Vught** heeft 21 maart een bijdrage geleverd aan de realisatie van de inrichting van barak 1B, de laatste authentieke barak van voormalig concentratiekamp Vught. Ernst Verduin, oud-gevangene van Kamp Vught is hierbij aanwezig geweest. Op 21 maart is het precies 61 jaar geleden dat Molukse KNIL-militairen met hun gezinnen in Nederland aankwamen, waarna zij deels in Vught werden opgevangen in leegstaande gevangenenbarakken.

Kamp Amersfoort herdacht 19 april jl. de oorlogsslachtoffers. Toespraken werden gehouden door mevrouw L.M.J. van Gent, oud-kampgevangene en de heer prof. Dr. P. Schnabel, directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Voor meer informatie mail naar: info@kampamersfoort.nl.

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei en de 14 Bevrijdingsfestivals hebben Alain Clark, Go Back To The Zoo en Nick & Simon benoemd tot Ambassadeurs van de Vrijheid 2012. De Ambassadeurs bezoeken op 5 mei de Bevrijdingsfestivals met een helikopter van Defensie. Tijdens hun optredens onderstrepen zij het belang van het jaarthema 2012: Vrijheid geef je door.

Charlotte Fontijne wint Dichter bij 4 mei - Met het gedicht 'De stilte spreekt' heeft Charlotte Fontijne (16 jaar) donderdagavond in Breda de finale gewonnen van de jaarlijkse dichtwedstrijd Dichter bij 4 mei van het **Nationaal Comité 4 en 5 mei**. Charlotte zal haar gedicht op 4 mei voordragen tijdens de Nationale Herdenking op de Dam in Amsterdam.

Koningin Beatrix neemt lustrumboek **Nationaal Comité 4 en 5 mei** in ontvangst. Ter gelegenheid van het 25-jarige bestaan van het Nationaal Comité 4 en 5 mei heeft Koningin Beatrix in op 27 maart jl. in De Nieuwe Kerk in Amsterdam het lustrumboek Breekbare dagen/ 4 en 5 mei door jaren heen in ontvangst genomen. Zij ontving het boek uit handen van Nine Nooter, directeur van het Comité. Tijdens een feestelijke bijeenkomst in de Nieuwe Kerk in Amsterdam vierde het Nationaal Comité 4 en 5 mei in aanwezigheid van Koningin Beatrix zijn 25-jarige bestaan. Ook Minister-president Mark Rutte en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport drs. Marlies Veldhuijzen van Zanten-Hyllner waren aanwezig en spraken over het belang van herdenken op 4 mei en vieren op 5 mei. Voor meer informatie kijk op: www.4en5mei.nl.

Nationaal Monument Kamp Vught brengt een eerbetoon aan de oud-gevangenen van Kamp Vught met de expositie 'Ogen van de oorlog'. Vanaf 11 mei tot 10 september zijn 28 grote portretten van oud-gevangenen te zien, die worden gecombineerd met materiële én abstracte herinneringen aan Kamp Vught. Meer informatie op: www.ogenvandeeoorlog.nl.

Lijst met alle Nederlands Oud-Natzweilers is bekend. Een lijst van 588 namen van Nederlandse Natzweilers is bekend. Het betreft Nederlanders die tijdens de Tweede Wereldoorlog gevangen zaten in het concentratiekamp Natzweiler – Struthof in de Elzas in Frankrijk. De lijst is niet op alfabetische volgorde, maar op nummer van binnenkomst in het kamp Natzweiler dat vanaf 21 mei 1941 in gebruik was. Deze lijst is voor het laatst in handen geweest van oud-Natzweiler Wim Hartman. De huidige redactie heeft geprobeerd zoveel mogelijk namen, nummers, overlijdensdata en locaties te achterhalen. Deze lijst pretendeert echter niet volledig te zijn. Daarom verzoekt de redactie aan iedereen die aanvullende informatie heeft, uitleg en/of verbetering dit door te geven aan de redactie van de Natzweilerberichten. Ga voor meer informatie naar: <http://www.natzweiler.nl/vriendenkring/bestuur>.

Stichting Vriendenkring Oud-Natzweilers zegt vertrouwen in Comité 4 en 5 mei op en neemt niet deel aan Nationale Herdenking op De Dam

Den Haag, 27 april 20120 - De Stichting Vriendenkring Oud-Natzweilers zal dit jaar niet deelnemen aan de Nationale Herdenking op de Dam. Het feit dat het Comité 4 en 5 mei voor heeft gesteld om het gedicht 'Foute Keuze' voor te dragen, is in het verkeerde keelgat geschoten bij het gehele bestuur en de oud-Natzweilers zelf die in het concentratiekamp Natzweiler hebben gezeten. Hoewel besloten is het gedicht niet voor te dragen, wil de stichting wijzen op het volgende punt.

Tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei herdenken we allen – burgers en militairen- die in het koninkrijk der Nederlanden of waar ook ter wereld zijn omgekomen of vermoord sinds het uitbreken van de tweede Wereldoorlog, in oorlogssituaties en bij vredesoperaties. Om op juist dat moment aandacht te besteden aan een SS'er, iemand die hetzelfde uniform droeg als de kampbewakers van onze vaders en grootvaders ervaren wij als ongepast en grievend. Slachtoffers en vooral diegenen die zich wel verzetten tegen tirannie, vervolging en onderdrukking en daarmee de enige juiste keuze maakten, zijn naamloos bij de plechtigheid op De Dam.

Het dan tijdens deze plechtigheid op enigerlei wijze aandacht besteden aan hen die zich in dienst stelden van de Duitse onderdrukker is ronduit beledigend en een smet op hun nagedachtenis. Het Comité 4 en 5 mei schoffeert hiermee de (kamp)slachtoffers en gaat bovendien onzorgvuldig om met de gevoelens van een puber van 15 die deze achtergrond met zich mee moet dragen.

Het feit dat het Comité 4 en 5 mei geschokt heeft gereageerd op de kritiek ("het gedicht zou niet goed gelezen zijn, alsof het een pleidooi zou zijn om daders te herdenken. "Hoe fout kun je een kind begrijpen", aldus het Comité"), is voor de Vriendenkring onbegrijpelijk en getuigt van onbegrip voor de gevoelens van alle oud (kamp)slachtoffers. Directeur Nine Nooter is van mening dat het gedicht verkeerd geïnterpreteerd wordt. Het gedicht spreekt echter voor zich. Dat mevrouw Nooter niet goed kan begrijpen waarom bij het CIDI en ook de Stichting Vriendenkring Oud-Natzweilers verontwaardiging bestaat over dit gedicht en het initiële voornemen omdat tijdens de Nationale Herdenking voor te dragen, mag niet getuigen van het inlevingsvermogen in de slachtoffers en nabestaanden om wie het gaat bij de Nationale Herdenking.

De Stichting Vriendenkring Oud-Natzweilers zegt daarom het vertrouwen op in Nine Nooter als directeur van het Comité 4 en 5 mei op en ziet af van deelname aan de plechtigheid op de Dam 4 mei a.s.

OPROEP ATE FABER

Wie heeft Ate Faber gekend of weet meer over hem? **Graag contact opnemen met: Anneke Faber, e-mail: fabera@ziggo.nl.**

Ate Faber is geboren op 18-02-1895 te Hoogkerk. Hij had een broer Sander en een zus Aaf. Hij is getrouwd op 30-04-1919 met Janke de Groot. Het gezin had 5 kinderen: Jan, Jaap, Henk, Emma en Sander. Hij was melkveehouder op boerderij "De Balk" vlak bij Groningen. Zijn adres was: Frieschestraatweg 108 te Hoogkerk. Het gezin was lid van de Gereformeerde Kerk in Hoogkerk. Op 3 mei 1943 is Ate opgepakt toen hij uit de kerk kwam wegens deelname aan de meistaking. Dit betrof het niet leveren van melk aan de Duitsers. Hierop is hij via "Het Scholtenhuis", naar het Huis van Bewaring in Groningen overgebracht en daarna naar Vught. Op 26 mei 1944 is hij vanuit Vught op transport gezet naar ? (waarschijnlijk Dachau), op 20 juli 1944 getransporteerd naar Natzweiler, op 4 oktober 1944 getransporteerd naar ? (waarschijnlijk Dachau) en op 28 februari overleden in Dachau.
Zijn Dachaunummer was: 68654
Zijn Natzweilernummer was: 23655

Naam etc.:	<i>Faber, Ate</i>	<i>Frieschestraatweg 108</i>	<i>Hoogkerk-</i>
Geboren:	<i>18-2-95</i> te	Kerk: <i>G.</i>	Politiek: <i>Groningen</i>
Verzetsgroep :	<i>Veehouder. broer van Sander</i>		
Verzetswerk :	<i>deelname aan <u>meistaking</u></i>		
Contactpersonen:	GV		
Schuilnamen :			
Verzetsrapp. ingel. dd. :	bij:	 Ate Faber Geb. 18-2-1895 Omgek. 28-2-1945 Dachau (Repress. Meistaking 1943)	
Naam genoemd in rapp.:	op bladzijde:		
Gearresteerd op :	<i>3-5-43</i> door:	<i>repress. Meistaking</i>	
Gevangen gezeten in :	<i>H.v.B., Vught - Dachau</i>		
Bevrijd op :	uit :	door:	
Overleden op:	<i>28-2-45</i> door:	<i>uitputting</i> te : <i>Dachau</i>	
Begraven op :	te :		
Ingeschreven bij de Stichting 40/45:			

MEMOIRES WIJNAND PEETERS (deel I)

Wijnand Peeters (1920) was in juni 1941 werkzaam in Amsterdam (plan)zuid waar hij in contact kwam met een verzetsgroep uit die buurt bestaande uit 42 leden.

Deze verzetsgroep Nederlandse Oranje Leger, N.O.L., genaamd, was ontstaan in de parochie van de Amsterdamse Vredeskerk. De groep bestond uit opstandige gelijk gestemde jonge mensen o.l.v. Jan Robért een gymnastiekleraar aan de Vredeskerk-scholen. Zij oefenden voor goede conditie in het “bosplan” (Amsterdamse Bos) en beraamden acties tegen de vijand, onder meer: het coördinatie centrum van de Luftwaffe saboteren, voorraden van in beslag genomen automobielen van het Duitse leger vernietigen, en onder meer het voorbereiden van een eventuele ontsnapping naar Engeland. De diverse sabotage plannen die in voorbereiding waren konden echter door een naderend noodlot helaas niet ten uitvoer gebracht worden.

Hierna volgt een klein gedeelte uit de opschrift gestelde persoonlijke ervaringen van Wijnand Peeters over de periode 1940-1945.

Uitgave in eigen beheer getiteld : Alles Ist Scheiss Egal . (formaat A4, p.50, tekeningen, foto's).

“Het was 30 juni 1941. Ik was 21 en onze verzetsgroep bestond uit 42 jongens. De bedoeling was dat wij een blok zouden vormen tegen de bezetter. Het lidmaatschap van zo'n groep was toen genoeg om opgepakt te worden. Een van ons heeft al onze namen aan de Gestapo doorgegeven. Het is een rare gewaarwording om verraden te worden door iemand met wie je regelmatig omgaat.

Op die betreffende 30ste juni 1941 kwamen twee rechercheurs (Hollanders) de winkel aan de Ferdinand Bolstraat te Amsterdam waar ik werkte binnen en namen mij mee, zogenaamd voor inlichtingen naar het politiebureau Ferdinand Bolstraat. Tegen de avond werd ik opgehaald met een vrachtwagen met links er rechts banken waarop reeds een aantal jongens zaten, groepsgenoten n.l. Jan Kootwijk, Leo Meijer, Jan Kuijer, Chris Hiel en Herman Fontijn en eveneens mijn broer Frans. de reis ging naar bureau Pieter Aertzstraat, waar opnieuw een aantal jongens werden opgehaald. Hierna ging het richting **huis van bewaring op de Weteringschans**. In de eerste weken ben ik twee keer uit de cel gehaald voor verhoor dat plaats vond in een grote ruimte met banken. Het tweede verhoor was grimmiger dan de eerste keer. Er waren twee

ondervragers , de een had een Duits accent en droeg bril hij bediende een typemachine, de andere die op de achtergrond bleef was dik en breed en de daarbij behorende kop. De typist zei: ' erzähl mahl', en ik in mijn beste Duits; ' es ist ein irrtum, ich habe nichts gemacht'. Hij vroeg toen waar heb je zo goed Duits geleerd? Ik zei dus; ' das hab ich auf die Schule gelernt'. Verder constateerde hij dat ik militair was. Ik hoorde na de oorlog bij de huiszoeking destijds, dat onder andere al mijn militaire papieren en bescheiden zijn meegenomen door de S.D. Na een tijdje zei de man op de achtergrond; ' Ihr wird alle erschossen', dat was het enige wat hij in al die tijd sprak.

Na de oorlog hoorde ik pas dat hij de zogenaamde sachbearbeiter van onze groep was en Viebahn heette (Viebahn staffelsturmscharfuhrer van de S.D. te Amsterdam ondergeschikte van W.Lages schuldig ondermeer aan de zgn. Silbertanne-moorden).|

In 1945 vernam ik tot mijn genoegen dat Viebahn in de gevangenis zat. Tegelijkertijd hoorde ik dat de twee rechercheurs, die mij destijds arresteerden, in Groningen gepakt waren en waren geëxecuteerd. Na twee maanden werd plotseling een gedeelte van onze groep overgebracht naar de **gevangenis aan de Amstelveenseweg/Havenstraat** ik in celnummer D2/13 B. Shulke, de SS-kommandant, was in Duitsland gevangenisdirecteur geweest en voerde in de gevangenis aan de Amstelveenseweg een streng en disciplinair beleid, daarbij geholpen door een lange en een kleine SS'er.

Bij een inspectie van de cel ontdekten de SS'rs een gaatje in het ruitje van het raam en volgde er een heisa en geschreeuw. Stuk voor stuk werden wij naar beneden gebracht naar de zogenaamde strafcellen en opgesloten. Deze cel was gelijk van formaat en eveneens van gele stenen gebouwd met een spitse boog naar boven toe. In het midden bevond zich een kooi, deze kooi bestond uit vijf centimeter dikke spijlen, zwart van kleur, met als enige meubel een houten brits. Zittend in de kooi kon ik - gezien de afstand - de deur niet aanraken. Ook het raam aan de andere kant, dat nota bene open stond, kon ik dus niet dichtmaken en dat met de winterse temperatuur en geen colbert aan daar ik niet in de gelegenheid was geweest om dit aan te trekken. Pas de volgende dag mocht ik terug naar de cel zonder enige uitleg van de bewaking. Volgens mij was het hele geval een 'set up'.

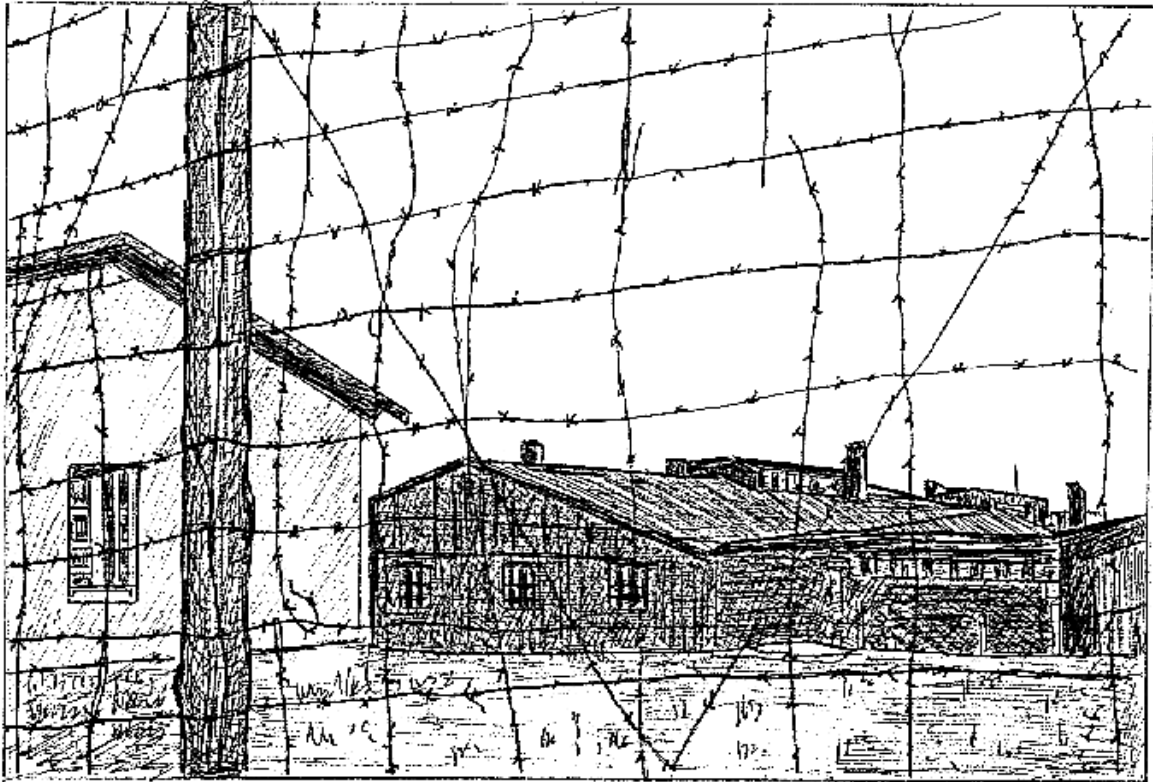
Op een dag moest ik naar de hoofdwacht komen waar ik een zogenaamd Schutzhaftbefehl moest tekenen in het bijzijn van de lange, weer grijnzende, SS'er wat mij deed beseffen dat ik voorlopig niet thuis zou komen. De

kerstdagen van 1941 heb ik in de cel doorgebracht. Opmerkelijk was dat van onze groep verscheidene jongens bij elkaar in de cel terecht kwamen, dit kon ik zien daar dagelijks de deuren van alle cellen opengingen.

Bij de ganglopers waren drie van onze verzetsgroep gekomen. Te weten: Herman Fontijn, Jan Kootwijk en Jaap Besters. Herman was pas 16 jaar, Vaak was er rumoer als er nieuwe arrestanten kwamen. Op een gegeven moment werden wij naar beneden gebracht. Op de binnenplaats stonden militaire vrachtauto's waar wij op moesten klimmen en op houten banken moesten plaatsnemen. Ik zat op een na laatste bank. Op de bank achter mij namen SS'ers plaats. Zij hadden hun geweren op onze ruggen gericht. Omdat het verboden was om je hoofd te bewegen of om te kijken, hebben wij van de hele reis niets gezien.

Hoe lang we hebben gereden weet ik niet, maar het laatste traject ging over ongebaande wegen. Opeens zwaaide de auto heen en weer en stopte plotseling. Aan de harde Duitse stemmen te horen zaten we vast in het zand en de Duitsers waren de weg kwijt. Wij moesten tijdens al deze perikelen blijven zitten waardoor we dus geen poging konden doen om in het donker te ontsnappen. Uiteindelijk reden we verder en kwamen bij een plek die vanwege de verduisteringsmaatregel schaars was verlicht. Daar werden we niet bepaald met bloemen ontvangen. We werden door de SS'ers uit de vrachtauto's geramd en met veel geschreeuw zoals, schnell, schnell, los, los. Degene met bagage konden niet vlug genoeg reageren zodat zij werden geslagen. We moesten ons in rijen opstellen om te worden geteld. Als onze namen werden afgeroepen hoorden wij gelijk in welke barak wij waren ingedeeld. Nadien moesten wij in " laufschrift" naar de diverse barakken rennen. Daar bleek, wat ik reeds vermoedde, dat wij ons in het **concentratiekamp Amersfoort** bevonden.

AMERSFOORT

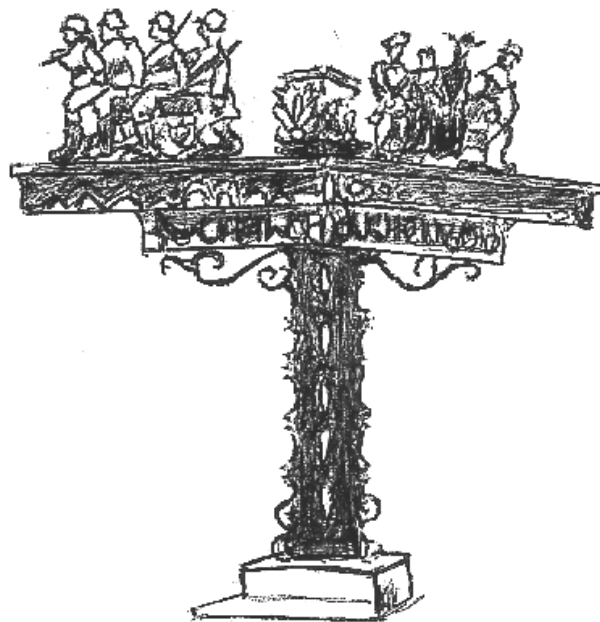
Afbeelding W.F.T.Peeters

De gevangenen in diverse barakken waren Hollanders die in de slaapzaal in stapelbedden, drie boven elkaar, al reeds in bed lagen. Zolang het licht was konden wij kennis met hen maken en zo ontvingen wij tips waar wij op moesten letten en over de gang van zaken in het kamp. De volgende dag moesten wij naar de kampkapper waar wij door deze volkomen kaal werden geplukt; waardoor wij er belachelijk uitzagen.

Eind maart werden wij naar het station van Amersfoort gebracht waar een dieselpersonentrein op het perron klaar stond. Wij werden twee aan twee door een SS'er, die ons aan de mouw van de bovenarm vasthield, naar een coupe gebracht. Toen wij eenmaal zaten deelde de SS'er mee, dat mocht er iemand zijn die wilde vluchten, dan zou degene die bij het raam zat daar verantwoordelijk voor worden gesteld en worden doodgeschoten. Het vreemde was dat het zeer druk was op het perron maar niemand keek en iedereen ging zijns weegs, alsof er niets aan de hand was. De SS'ers, die het transport

begeleiden stonden gedurende de reis in het gangpad. Intussen waren wij erachter gekomen dat de bestemming concentratiekamp Buchenwald was.

Tot onze verbazing en ook ongerustheid zagen wij dat in onze coupe ter hoogte van de groene kunstlederen hoofdsteen een hele rij kogelgaten zat van ongeveer 3 cm doorsnee. Dit was kennelijk van een boordwapen van een Engels gevechtsvliegtuig. Gelukkig hebben wij tijdens de reis hier geen ervaring mee gehad. Wel was er veel luchtalarm waardoor de trein steeds tot stilstand kwam. Intussen kwamen wij aan op het station van Weimar waar wij begeleid door eveneens gewapende SS'ers haastig lopend op weg gingen naar het **concentratiekamp Buchenwald**. Er waren alleen van onze groep het N.O.L. nog meer personen uit Amsterdam aanwezig en daarbij mensen uit Groningen en uit den Haag, veel communisten bleek later. Na een sanitarestop ging het met dezelfde haast verder tot dat in de verte de slagboom en de barakken zichtbaar werden. Daarna kwamen wij aan een kruising waar een wegwijzer stond waarop in hout uitgesneden figuren in kleur aangaven b.v. richting linksaf naar de kazernes met beelden van gehelmde SS'ers en rechtsaf naar het concentratiekamp met beelden uitgesneden ook in kleur van pastoors en geestelijken, zwarthandelaren en andere figuren.

Buchenwald - wegwijzer
Links naar de Kazernes
Rechts naar het KZ

Afbeelding W.F.T.Peeters

Vervolgens kwamen wij voor het poortgebouw te staan dat met een ijzeren hek afgesloten was. Met de tekst "Jedem das Seine". Het hek zwaaide in twee delen open en wij marcheerden het kamp in over de appelplaats en langs naar beneden, langs de houten barakken en een stenen gebouw waar wij eindelijk stil konden staan. Opeens werden we binnen gelaten wat later de kleedruimte bleek te zijn van het zogenaamde häftlingsbad, het was er tamelijk donker en vochtig. Er stonden houten banken met een hoge rugleuning; het geheel bestond uit latten van donker hout. Onder de banken stonden houten sandalen, zogenaamde holtzpatinen met textiele kruisbanden. In de kleedruimte zag ik een paar gevangenen in de zogenaamde zebrakleding, blauwwit gestreept, die daar kennelijk werkten. Er gingen mensen op de banken zitten met de verzuchting. 'hè, hè, eindelijk. Plotseling was er een soort gebrul en schopte een SS'er tegen de achterkant van de bank. De zittende vlogen overeind en uit het gebrul verstond ik, 'stehen bleiben' en 'ausziehen'. Iedereen ging snel uit de kleren en we stonden allemaal naakt op de houten sandalen na. We schaamden ons voor onze naaktheid.

We werden vervolgens naar de badruimte gedreven waar kappers ons beroofden van al het haar wat nog aanwezig was. Het was een pijnlijke behandeling want mijns inziens waren de scheermessen bot en daarbij nog de niet bepaald zachtzinnige manier van scheren zonder zeep. Daarna stond er een figuur die met een grote kwast gedoopt in creosootoplossing de pas geschoren rauwe plekken daarmee rijkelijk voorzag. Na deze behandeling stond iedereen te dansen van de pijn.

Als men soms dacht het is voorbij had men het mis want in de ruimte stond ook een rond ijzeren bassin met een ongeveer vijf centimeter brede platte bovenrand en een hoogte van meer dan een meter die gevuld was met water, dit zag er melkachtig uit vanwege een ontsmettingsmiddel. Iedereen moest na elkaar in het bassin klimmen maar dat niet alleen, men moest ook nog kopje onder. Sommige die niet helemaal voldeden aan de beoogde procedure werden door de toezicht houdende SS'er met een stok hardhandig onder geduwd. Daarna werden wij via een trap naar boven gejaagd - nog steeds naakt - en kwamen in een grote lange ruimte waar in het midden een lange brede houten toonbank stond, deze glom als een spiegel. Daar kregen wij blauw en grijs gestreepte jacks und hosen und mantel en schoenen die hoge leren schachten en een houten zool hadden. Uiteraard wilden de meesten passende kleding hebben. Maar de baas (kapo) van de 'bekleidungskammer' zei: 'geht nicht sie müsen die sachen unter einander tauschen'. Hierna werden wij naar het zogenaamde zugängenblock gebracht. Wij kregen smalle witte

strookjes stof waar wij met behulp van een drukdoos met zwarte inkt onze nummers – 2944 van mij – op aan brachten. Deze moesten vervolgens op onze zebrakleding worden genaaid, een links op ‘jacke’ en een rechts op de ‘hose’, ter hoogte halverwege het dijbeen. Daarboven kwam ook nog een rode (politisch) driehoek (winckel) met de letter N, die na de komst van de Noorse gevangenen veranderde in een H van Hollander.

Na enige weken werden wij geplaatst in een block waar allen Hollanders waren. Ik was ingedeeld bij de kabellägers, werken onder voortdurende kreten van de kapo of vorarbeiter die ook met stenen gooide. Omdat wij op schoenen met houten zolen liepen bleef de sneeuw onder mijn zolen plakken tot een hoogte van wel 10 cm. waardoor ik steeds zwikte en alleen door flink langs de grond te schoppen ging de kluit sneeuw er van af. Een keer liepen wij volgens een SS’ers te langzaam en werden wij tot een extreem hoog tempo opgedreven waarbij sommige Russen zelfs hun schoenen verloren en op blote voeten door de sneeuw liepen. Gelukkig voor ons verloor de SS’er al gauw belangstelling voor ons en verdween.

In de zeer vroege morgen moesten we op de hoge vrachtauto’s klimmen en werden we naar het station in Weimar gereden. Daar stonden op het emplacement open goederenwagens, die waren gevuld met grind wat door twee man per wagon leeggeschept moest worden. Daarna heb ik dagen lang cementzakken gedragen vanuit een wagon. Dit hield in dat ik elke keer 50 kg. op mijn rug.

Ten gevolge van de vieze dekens die daardoor kennelijk hele volksstammen waren gebruikt kreeg ik ringworm (Bartflechte), deze was zeer hardnekkig. De behandeling was als volgt: patiënten moesten zich opstellen op een lijn voor het revier. Een sanitäter kwam naar buiten met een bus in de hand die gevuld was met donkerbruine jodium. Met een kwast schilderde hij rijkelijk alle gezichten wat een vreemd resultaat opleverde. Deze behandeling duurde tot dat er geen ronde kringen meer te zien waren.

Op een dag stonden we met alle andere blocks ’s morgens vroeg aangetreden op de appelplaats. Na dat de telling, van de staande mensen en de zieken die liggend op een omgekeerde bank lagen was geschied wachtten wij op het bevel tot het formeren van de diverse kommando’s. Het was die morgen bar koud. De eerste SS’ers liepen door de rijen en lieten praktisch iedereen zich uitkleden, daardoor zagen wij dat de meeste Russen een deken om het lijf gewikkeld hadden en daarover het gestreepte goed aan hadden.

Het gekke was dat het eigenlijk niet te zien was dat zij een deken daaronder hadden omdat zij allemaal broodmager waren. Als in het revier een Rus opgenomen was moesten de verplegers die patiënt vaak met een nijptang uitkleden omdat zijn benen vaak bekleed waren met cementzakken en dit vastgehouden werd met ijzerdraad. Dit was hun manier om de koude te overleven.

Een keer werkten we in een hoek van het kamp vlak bij het prikkeldraad (das zaun) met daarvoor een greppel en Spaanse ruiters. Opeens ging er een Rus met zijn voet op het prikkeldraad van de Spaanse ruiters staan, hij wilde kennelijk zelfmoord plegen. Kapo's en anderen riepen dat hij moest weg gaan en wierpen stenen naar hem maar hij bleef staan. Uit de wachttorenen er tegenover kwam een jonge SS'er naar buiten en riep: 'hou ab', maar de Rus bleef staan met zijn armen langs zijn lichaam. De SS'er schouderde zijn geweer en legde aan. Iedereen in de omgeving maakte zich uit de voeten. Een schot klonk en de Rus maakte een kwart slag en viel ruggelings op de Spaanse ruiters terwijl zijn armen en benen schokkerig bewogen. De SS'er riep naar zijn collega van de andere wachttorenen: 'er ist nog nicht tot', deze riep terug ' lasz ihm doch verrecken'. Ik zag dichterbij gekomen evenals anderen dat de Rus die inmiddels stil lag een rond gat van ongeveer een centimeter precies midden in zijn voorhoofd had met zwarte randen. Daarna kwam de rapportführer op een zware Duitse motor aangereden om zich op de hoogte te laten brengen. Voor ons toeschouwers een reden om weer snel naar ons werk terug te keren. Later hoorde ik dat de SS'er voor zijn moordwerk een paar dagen vrij kreeg en honderd sigaretten.

Op een dag moest ik en een aantal andere Hollanders wiens naam ook werden opgelezen door de blockoudste in het block blijven. Het was een groep met leeftijden van jong en oud . Wij gingen naar de badruimte waar diverse SS'ers aanwezig waren en een hogere gezien zijn outfit met monocle (oogglas). Hij droeg een grote pet en rijbroek met zwarte kaplaarzen. Hij sprak ons toe zeggende dat wij ons niet ongerust behoeften te maken want dat het een rassenbiologisch onderzoek betrof en de injecties bestemd waren voor de soldaten, maar omdat deze steeds wisselden en wij bleven konden de resultaten beter gevolgd worden, vervolgens moesten wij ons uitkleden en werden metingen gedaan van de schedel enz. De injecties waren geen pretje omdat de injectienaalden zeer dik waren en een duidelijk gaatje achterlieten . Heden is dat haast niet meer voor te stellen. Toen destijds was het een pijnlijke aangelegenheid. We kregen meerdere malen injecties in de armen als ook in de borst. Tevoren ontsmetten was er niet bij. Ik kreeg te horen van de

SS'er die mijn borstvel tussen twee vingers pakte en probeerde de dikke naald daarin te steken "mensch was hast du ein elefantenhaut " waarop ik wijselijk maar niet zei wat ik er van dacht.

Links van de poort lag een grote berg steenslag (splitter) van wel drie meter hoog, waarop de zogenaamde bock stond – een apparaat dat door het baubüro was ontwikkeld. Het hout aan de bovenkant bestond uit halfronde vorm bestaande uit latten met een kleine tussenruimte. Het geheel was ongeveer twee meter lang en ruim een meter hoog en onderin kon men een plank aantrekken waardoor de benen van het slachtoffer klem kwamen te zitten en in dit geval waren er twee beroepsmisdadigers. Dat was te zien aan hun groene driehoek die de mannen aan hun armen over de bock trokken en gedurende de afstraffing vasthielden.

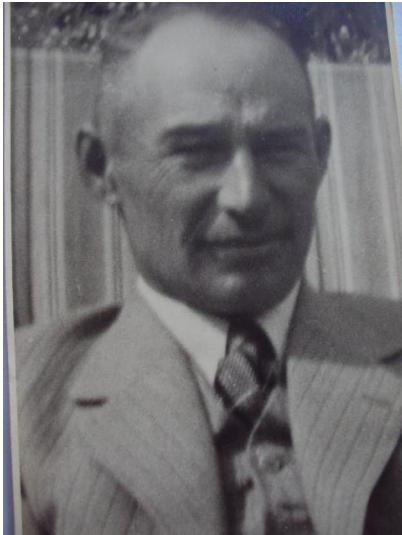
De SS'ers maakte altijd gebruik van zogenaamde berufsverbrecher voor al hun vuile klussen. Waarna een SS'er de berg split besteeg met in zijn hand een bullepees. Vooraf trok hij een lederen handschoen aan. Beneden stonden de commandant en een SS-dokter en andere SS'ers en op het teken van de commandant hief de SS'er zijn oxenzimmer en sloeg zo hard hij kon op het blote achterwerk van het slachtoffer.

Gelukkig was het ook zo dat als de SS iemand dood wilde hebben, dit door de gevangenen in het revier voorkomen kon worden door een overledene aan zijn grote teen een label te binden met het nummer van de gezochte Todeskandidat. Als een SS'er dan met het nummer van de gezochte kwam, dan kon men op de dode wijzen en zeggen: 'schade zu spät scharführer'. De consequentie was wel dat dat de geredde persoon meestal een andere nationaliteit kreeg door deze switch.

Ingezonden door Han Peeters

OPROEP JACOBUS AKKERMAN

Een ieder die meer informatie heeft over Jacobus Akkerman kan contact opnemen met Laura Akkerman, mail: j.h.akkerman@comveeweb.nl

Jacobus H. Akkerman (Koos) (17-10-1898 - 27-02-1945) landbouwer en vervener, wonend op een boerderij te Amsterdamscheveld (Erica te Drenthe)

Heeft hulp geboden aan Franse gevluchte krijgsgevangenen voor overnachtingen, die vervolgens door verschillende personen uit Zuidoost-Drenthe per trein naar Goirle in Noord- Brabant werden gebracht om daar aan de Belgische Witte Brigade over te dragen en naar Frankrijk teruggebracht. Deze vluchtroute werd later ook gebruikt voor geallieerde piloten.

Hij werd op 15 augustus 1942 opgehaald voor een verhoor op het politiebureau te Nieuw-Amsterdam. Twee dagen later naar het huis van bewaring in Assen gebracht. Op 28 januari 1943 vanuit Assen op transport naar concentratiekamp Vught tot begin juli, waarna Kamp Amersfoort volgde, samen met de mannen uit Erica/Nieuw-Amsterdam en drie mannen uit Goirle.

Na kamp Amersfoort kwamen de heren terecht in het concentratie kamp Natzweiler. Zij verbleven daar van 10 juli 1943 tot 3 sept1944.

Op 3 sept 1944 werden zij op transport naar concentratiekamp Dachau gesteld. Op 10 sept 1944 werden ongeveer 400 man geselecteerd voor een transport. Daartoe behoorden 30 Nederlanders, onder wie Koos Akkerman en

Floris H. Bakels. De reis ging richting Aussenlager Ottobrunn. Koos Akkerman was één van de vier van de 30 Nederlanders die er in slaagden om in Ottobrunn te blijven. Alsnog werd op 9 november 1944 ook Koos Akkerman op transport gesteld. Hij kwam eveneens terecht in het kamp Dautmergen, waar Floris Bakels al sinds 21 september 1944 verbleef.

Op 20 november 1944 vertrok het laatste ziekentransport van ongeveer 250 personen uit Dautmergen naar Vaihingen/Enz bij Stuttgart. Hieronder bevonden zich 22 Nederlanders onder wie Akkerman en Bakels. Veertien van hen trokken al vanaf concentratiekamp Natzweiler met elkaar op.

Op 1 maart schreef Bakels: *'Akkerman is dood, er zijn er vijf over'*

Officiële opgave van overlijden van Koos Akkerman is op 27 februari 1945.

Bakels schreef over zijn speciale band met Koos Akkerman: *'Ik mocht Koos Akkerman graag; hij was voor mij een stadsmens, het type van een flinke, verstandige, vrome Noord Nederlandse boer. Hij was steeds, vrijwel tot aan zijn dood toe iemand van een treffende opgewektheid en van een krachtig eenvoudig geloof. Over dat geloof hebben we vaak gesproken; hij was zeer gesteld op de zondagse godsdienstoefeningen die ik hield. Hij vertelde mij veel over zijn bedrijf, zijn gezin van vrouw en twee kinderen en zijn muzikale belangstellingen.'*

Van de zeven afgevoerde mannen die betrokken waren bij de hulp aan Franse krijgsgevangenen hebben er 4 de drie zware jaren in Duitse concentratiekampen overleefd.

Op 6 juli 1949 ondertekende generaal J. de Gaulle in Parijs een oorkonde voor Jacobus Akkerman. De tekst hiervan luidt: *'Mr. Akkerman, Jacobus, maakte deel uit van het leger van soldaten zonder uniformen, die deelnamen aan de glorieuze gevechten voor de bevrijding. Door de onbaatzuchtige hulp die zij hebben gegeven aan gedeporteerde ontvluchte Franse gevangenen en aan strijders van de geallieerde legers, die in handen van de vijand zijn gevallen.'*

JAARLIJKSE HERDENKINGSREIS 6-10 SEPTEMBER 2012

Zoals elk jaar zal de jaarlijkse herdenkingsreis wederom beginnen op donderdag 6 september en eindigen op maandag 10 september 2012.

Het programma is in grote lijnen hetzelfde als voorgaande jaren:

Donderdag is een reisdag

Vrijdag een rustig programma in de ochtend, een lunch onderweg, middag vrij en 's avonds de fakkelwacht in het kamp.

Zaterdag de internationale en Nederlandse herdenking in het kamp, bezoek van het museum in het kamp en de gaskamer. Lunch in Auberge Metzger en 's middags vrij.

Zondag een informeel bezoek aan het kamp, CERD en de steengroeve, lunch, 's middags vrij en afscheidsdiner in de Fischhutte.

Maandag terugreis.

U kunt nu reeds kenbaar maken of u geïnteresseerd bent in de reis. Wij zullen u dan op de mailinglijst zetten zodat u verder op de hoogte gehouden kunt worden over deze reis.

Het spreekt vanzelf dat de reis in eerste plaats voor de oud-Natzweilers, weduwen en familie is. Zij hebben boven iedereen voorrang in Hotel La Fischhutte, ons centrale punt.

Opgave kan hetzij via het contact formulier op de website, hetzij rechtstreeks naar:

marjolijndeloos@gmail.com (liever niet per telefoon).

Marjolijn de Loos en Nicole Planjer

GEBORTE DATA OUD-NATZWEILERS

04-01-1922	Jaap	van Mesdag
30-01-1920	Don	Bamberg
18-05-1922	Skippy	de Vaal
16-06-1916	Velo	Bierman
14-07-1923	Ernst	Sillem
11-08-1922	Abe	Muhlbaum
18-08-1921	Jan	Smeets
19-08-1912	Wim	Roessingh
02-09-1919	Philip	Oprel
30-10-1919	Pim	Reijntjes
06-12-1922	Jan	van Kuik

JAARLIJKS KALENDER EVENEMENTEN

1 maart 2012	Implementatie en kwaliteitsborging van behandelprogramma's voor Borderline persoonlijkheidsstoornis	Utrecht
13 maart 2012	Herfst in de hersenen, over depressie en veroudering (Jelgersmalezing)	Leiden
vanaf 14 maart 2012	Cursus Pastoraat en trauma Cursus over hoe pastorale zorg voor mensen die door allerlei vormen van trauma en geweld getroffen zijn, gestalte krijgen	Utrecht
15 maart 2012	Refereerbijeenkomst Stichting Centrum '45 Depressie en IPT bij allochtonen	Oegstgeest
vanaf 16 maart 2012	Multi Family Therapy bij getraumatiseerde gezinnen	nrb
28 maart 2012	Refereerbijeenkomst GGZ Drenthe over veerkracht in de behandeling	Beilen
29 t/m 31 maart 2012	3rd International conference European Society for Trauma and Dissociation	Berlijn
april 2012	Training Narrative Exposure Therapy (NET)	Diemen
12 april 2012	Trauma, Culture, and Metaphors: Universal Pathways of Coping, Transformation and Integration	Den Bosch
vanaf 10 april 2012	Training EMDR	Diemen
13 april 2012	Symposium Ervaringsdeskundigheid Van onkundige patiënt naar deskundige behandelaar	Utrecht

19 april 2012	Kwaliteit van zorg: wie wordt er beter van? Vooraankondiging symposium	onbekend
19 april 2012	Congres PTSS'en; op weg naar maatwerk Stichting Sympopna i.s.m. met De Tijdstroom De Reehorst	Ede
19 april 2012	Refereerbijeenkomst Stichting Centrum '45 Terugvalpreventie bij depressie	Diemen
19 april 2012	Landelijke studiedag: Jeugd- en LVG-zorg dicht bij huis	Eindhoven
19 en 20 april 2012	Lustrumcongres Vereniging Kinder- en Jeugdpsychiatrie	Zeist
20 april 2012	Congres Intercultureel vakmanschap NIP en NVO	Driebergen
6 mei 2012	Conference: The Roma between past and future, Reflections upon genocide, recognition and the resurgence of extremism and anti-gypsyism	Amsterdam
9 mei 2012	Is evidence based PTSS behandeling bij complexe patiënten mogelijk? Middagsymposium Stichting Centrum '45 en NtVP	Diemen
21 en 22 mei 2012	Workshop Brief Eclectic Psychotherapy for PTSD. Making meaning out of Traumatic Experiences	Diemen
20-24 mei 2012	Justice for Victims: Cross-cultural perspectives on conflict, trauma and reconciliation 14th World Society of Victimology International Symposium Den Haag	

22 mei 2012	Landelijk congres Diagnostiek en behandeling van suïcidaal gedrag	Amersfoort
23-26 mei 2012	V World Conference on Traumatic Stress Mexico 24 mei 2012 Refereerbijeenkomst Stichting Centrum '45 Debat over klachten-procedures	nrb
7 en 8 juni 2012	The future of forensic care; solutions worth sharing Jubileum congres Expertisecentrum Forensische Psychiatrie	Utrecht
15 juni 2012	Vooraankondiging: GGZ Nederland organiseert Congres Gezin en Psychiatrie, met als thema: gezinsbehandeling in de ggz	Nieuwegein
21 juni 2012	Refereerbijeenkomst Stichting Centrum '45 Oxytocine en PTSS-behandeling	nrb
1-3 november 2012	ISTSS Annual Meeting 2012	LA, USA
13 december 2012	Dag van de GGZ (vooraankondiging)	Nieuwegein

AGENDA NATZWEILER

- De Natzweiler herdenkingsreis 2012 zal plaatsvinden van donderdag 6 september tot maandag 10 september 2012
- De praatdag is wegens te weinig aanmeldingen helaas niet doorgegaan
- De herdenking Amersfoort zal plaatsvinden op zaterdag 10 november 2012.

STAATSBEZOEK LUXEMBURG

Marjolijn de Loos was namens de Stichting Vriendenkring Oud-Natzweilers aanwezig bij het staatsbezoek van H.M. de Koningin 20 – 22 maart 2012 in Luxemburg.

Op de eerste dag, dinsdag 20 maart jl., van het staatsbezoek van Hare Majesteit Koningin Beatrix aan Luxemburg betuigde zij respect aan de gevallen in WO II bij het Centre de Documentation et de Recherche sur l'Enrolement Forcé, door een krans te leggen en enkele ogenblikken stilte in acht te nemen.

Na het spelen van Au Morts ontstak zij met een sabel de vlam. Daarna bezocht zij het centrum, rondgeleid door de directeur Steve Kayser. Hierna begroette zij de vaandeldragers en enkele genodigden, waaronder een overlevende van Bergen Belsen tevens oud-klasgenoot van haar, Gerd Klestadt, Eleonore Jeitz van de Luxemburgse vriendenkring van oud-Natzweilers en ondergetekende.

Marjolijn de Loos

VAN DE PENNINGMEESTER

Graag wil ik alle goede en gulle gevers bedanken voor hun giften. Groot of klein, alles is zeer welkom!

Hierdoor kunnen wij zorgen dat de Nieuwsbrief verspreid blijft, bloemen naar de jarige oud-Natzweilers gestuurd worden, bij herdenkingen een krans leggen, de website onderhouden en verder bewerken.

Ook als er geen acceptgiro bijgevoegd is kan uw bijdrage gestort worden op de rekening van de stichting.

Bij voorbaat veel dank.

GIROLOTERIJ

De activiteiten van de Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers, waaronder de uitgave van dit blad, worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten uit de Giroloterij en de Bankloterij. Uw deelname aan de Giro- en of Bankloterij wordt daarom van harte aanbevolen.

Vfonds, Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg

Binnen organisaties van oorlogsgetroffenen vallen steeds meer direct-betrokkenen weg door vergrijzing en overlijden. Het vfonds ondersteunt een respectvolle afbouw van deze organisaties, eventueel door samenwerking of samenvoeging te stimuleren. Meer informatie op: www.v-fonds.nl.

De bijdrage van de Bank-Giroloterij en de Lotto maken het werk voor het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg mogelijk.

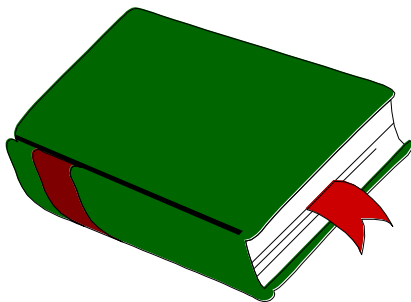
BOEKBESPREKING

Lustrumboek “Breekbare dagen, 4 en 5 mei door de jaren heen”

Ter gelegenheid van het lustrum geven de Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB) en het Nationaal Comité 4 en 5 mei het lustrumboek Breekbare dagen uit. In dit boek, waarvoor minister Rutte het voorwoord schreef en historicus James Kennedy een essay als inleiding heeft geschreven, wordt stilgestaan bij de ontwikkeling van 4 en 5 mei door de jaren heen. De geschiedenis is geschreven op basis van vragen die nu nog steeds worden gesteld over herdenken en vieren. In de publicatie zijn ook de literaire 4 mei-lezingen, die sinds 1992 jaarlijks worden gehouden, opgenomen. Een uitgebreid beeldverhaal completeert het boek.

Het lustrumboek Breekbare dagen, 4 en 5 mei door de jaren heen is verkrijgbaar voor € 15,00 in de boekhandel. Voor meer informatie bel naar: Nationaal Comité 4 en 5 mei, Simon Jacobus, 020 7183511, 06 46386942, simon.jacobus@4en5mei.nl.

Op vrijdag 13 april jl. is in het Verzetsmuseum in Amsterdam het boek *“Levensverhalen laten leven”* gepresenteerd. Het 344 pagina's tellende boek gaat over een vergeten groep van drieëntwintig vrouwen die vanwege hun pacifistisch verzet tegen het nationaal socialisme in een buitencommando van het concentratiekamp Mauthausen gevangen werden gehouden. Het boek is ook online toegankelijk via www.scribd.com. ISBN/EAN 978-90-70105-17-4 NUR-code 686 Moderne geschiedenis (1870-heden), Uitgever Ipenburg, Gebonden, 344 pag.

STICHTING COGIS

Kenniscentrum vervolging, oorlog en geweld

Voor vragen op het gebied van wetten en regelingen voor oorlogsgetroffenen, maar ook voor vragen over zelfhulpgroepen, therapeutische hulp of maatschappelijk werk, en voor literatuur over de tweede wereldoorlog en zijn gevolgen, kunt u terecht bij de Stichting Cogis.

Oorlogsgetroffenen, hun partners en kinderen (ook de naoorlogse generatie) zijn welkom bij

Stichting Cogis
Nienoord 5
1112 XE Diemen
Telefoon 020 – 660 19 30
Fax 020 – 660 19 31
E-mail info@cogis.nl

Bezoek is - na telefonische afspraak - iedere dag mogelijk.

“De bijdrage van Bank Giro Loterij en de Lotto maken het werk van het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg mogelijk”.

COLOFON

Redactie

Nicole Planjer
& Marjolijn de Loos

Inzenden kopij

Nicole Planjer
Mient 42
2564 KP Den Haag
Tel: 070 – 3606796

Uiterste datum inleveren kopij:
*(indien getypt in computer, s.v.p.
per e-mail of diskette meesturen)*

15 mei 2012

Eindredactie

Nicole Planjer
e-mail: nplanjer@hotmail.com
& Marjolijn de Loos

Printed by

GrandPrix Copyrette
Parnassusweg 214
1076 AV Amsterdam
Tel: 020 – 664 59 09
Info@grandprixcopyrette.nl

Reisorganisatie

Marjolijn de Loos
e-mail: marjolijndeloos@gmail.com